

İNTERNET ALAN İSİMLERİNE İLİŞKİN ULUSLARARASI UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ KONUSUNDA ICANN YARGILAMA USULÜ

Yrd.Doç.Dr. Yavuz KAPLAN*

I. GİRİŞ

24 Ekim 1999 tarihinde çıkarılan, "İnternet Alan İsimlerine İlişkin Uyuşmazlıkların Çözümünde Uygulanacak Yeknesak Kurallar (UDRP)"¹ ile birlikte, bütün Dünya'da internet alan isimlerinin merkezî anlamda tahsisi ile ilgili tek kuruluş olan "İnternet Alan Adı Tahsis Merkezi (ICANN)"², alan adı ile ilgili uyuşmazlıklarda devlet mahkemesi dışında tahkime benzeyen bir yargılama usulünü kabul ettiğini deklare etmiştir³. Zira, internet alan adlarının kullanılması, günümüzde ticarî bir boyut kazanmıştır. İnternet ortamında web sayfaları kullanılarak yapılan satış, pazarlama ve reklam faaliyetlerinin nakdî değeri giderek daha da artmaktadır⁴. Bunun doğal bir sonucu olarak da, internet alan adları ile ilgili uyuşmazlıklarda artış söz konusudur. İşte bu çerçevede, ICANN tarafından kabul edilen yargılama usulüne ilişkin esasların açık bir biçimde ortaya konulması gereği söz konusudur⁵. Bu kuralların uygulama bakımından daha iyi anlaşılabilmesi amacıyla, şu ana kadar verilen kararlara genel bir bakış yapmakta da yarar vardır.

---

* Atatürk Üniversitesi, Erzincan Hukuk Fakültesi, Devletler Özel Hukuku Öğretim Üyesi.

1 *Uniform Domain Name Dispute Policy*.

2 *Internet Corporation for Assigned Names and Numbers*.

3 KUNZE, G.F.: "Zur Frage der Identität des Domainnamens mit der Marke im STOP Verfahren", WRP, 3/2003, s.339; SCHAFFT, T.: "Benutzungszwang für Internet-Domains?", GRUR 2003, Heft 8, s.665 vd.

4 NOMER, F.: "İnternet Alan Adları ve Haksız Rekabet", Hayri Domaniç'e 80.Yaş Günü Armağanı, C.1, s.400 vd.

5 ICANN tarafından alan adı verilmesi sırasında kullanılan IP numaralandırma sistemi hakkındaki açıklamalar için bkz., HOLZNAGEL, B.: "Domainnamen- und IP-Nummern-Vergabe- eine Aufgabe der Regulierungsbehörde?", MMR, 4/2003, s.219 vd.

ICANN tarafından çıkarılan bu kurallar, özellikle üst düzey alan adları (*Top Level Domain*)⁶ olarak nitelendirilen *.com*, *.net*, *.org*, *.biz*, *.info*, *.pro*, *.coop* uzantılı alan adları⁷ konusunda çıkan ihtilâfların çoğalmasından dolayı, yoğun şekilde uygulama alanı bulmuştur⁸. Bu uyuşmazlıkların çoğu, alan adının başkası tarafından haksız rekabete yol açabilecek şekilde kullanılmasından ya da kötü niyetli olarak kendi üzerine tescil ettirilmesinden kaynaklanmaktadır. Alan adı ihtilâflarına bakma konusunda, ICANN tarafından beş farklı kuruluş yetkili kılınmıştır. Bunlar sırasıyla, İsviçre’de, WIPO *Arbitration and Mediation Center*⁹, Amerika’da *National Arbitration Forum*¹⁰, Kanada’da *E-Resolution Konsortium*¹¹, yine Amerika’da *CPR Institute for Dispute Resolution*¹² ve Pekin ve Hong Kong’ta iki ayrı bürosu bulunan *Asian Domain Name Dispute Resolution Center*¹³’dir¹⁴.

6 “*Top level domain*” veya “*generic top level domain (gTLDs)*” deyimleri, genel üst düzey alan adlarını belirtmek amacıyla kullanılmaktadır. Bundan maksat, Dünya çapında yaygın şekilde kullanılan ve herkes tarafından tescil ettirilmesi serbest olan alan adlarıdır. Mevcutlara ilave olarak, 2001 yılında kabul edilerek kullanıma giren “*.biz*”, “*.pro*”, “*.coop*” uzantılı alan adları ile gTLDs nitelikli alan adlarında artış söz konusu olmuştur: Bkz. BÜCKING, J.: “*Liberalisierung im Vergabewesen deutscher Domainadressen? - DENIC und die “Essential Facilities” - Doktrin*”, GRUR 2002, Heft 1, s.27; SCHÖNBERGER, K.: “*Der Schutz des Namens von Gerichten gegen die Verwendung als oder in Domain-Namen*”, GRUR 2002, Heft 6, s.479.

7 Yukarıda belirtildiği gibi, sayılan gTLDs alan adları dışında herkes tarafından tescilli yapılabilecek nitelikte alan adlarıdır. Ancak, bunlar dışında, birde öncelikle ABD’deki bazı kuruluşlara tahsis edilen gTLDs alan adları vardır. Bunlar sırasıyla şu şekilde sayılabilir:

.edu (education): ABD’deki eğitim kurumları ve özellikle üniversitelere,

.gov (government): ABD hükümet kurumlarına,

.mil (military): ABD askerî kuruluşlarına,

.int (international): Uluslararası kuruluş ve organizasyonlara ayrılmıştır: Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. BOZBEL, S.: “*Domain Names (İnternet Alan Adları) ve ICANN-Tahkim Usulü*”, bkz. http://www.hukukcu.com/bilimsel/kitaplar/domain_names.htm.

8 “*Generic top level domain*” dışında bulunan ve “*country code top level domain (ccTLDs)*” olarak adlandırılan bölgesel düzeydeki alan adları ile ilgili olarak çıkabilecek uyuşmazlıklara bakılması konusunda UDRP Kuralları’nın uygulanabilmesi ise, ancak istisna olarak söz konusu olabilir. Bunun için, ülke içindeki alan adı tahsisine yetkili olan kuruluşun, bir alan adı uyuşmazlığı çözmeye yetkili kuruluş ile anlaşmış olması gerekir: Bu konudaki ayrıntılı açıklamalar için bkz., KUNZE, s.339; BÜCKING, s.27 vd.

9 <http://www.wipo.org>.

10 <http://www.arbforum.com>.

11 <http://www.eresolution.ca>.

12 http://www.cpradr.org/ICANN_Menu.htm.

13 <http://www.adndrc/index.html>.

14 Bu kuruluşların akredite oluş tarihleri hakkında ayrıntılı bilgi için bkz., BOZBEL, s.5.

ICANN tarafından yapılan istatistiklere göre, UDRP'nin yürürlüğe girmesinden sonraki ilk altı ay içinde 1573 başvuru yapılmıştır. Bu başvurulardan yaklaşık %80'inde, başkası tarafından alan adının haksız olarak veya kötü niyetli olarak tescil ettirildiğini ve bu nedenle ilgili kaydın kendi lehine değiştirilmesini veya silinmesini talep eden lehine karar verilmiştir. Yaklaşık %20'sinde ise, kendi adına kayıt yaptırmanın tescili muhafaza edilmiştir¹⁵.

Yapılan toplam başvurunun yaklaşık yarısının WIPO'ya yapıldığını¹⁶ ve bu kuruluş tarafından çözüme kavuşturulduğunu belirtmek gerekir¹⁷. En çok başvuru alan ülke ve başvuru alan uyumsuzluk konusu ise, Amerika'da marka isimlerinin haksız olarak tescil ettirilmesinden kaynaklanmaktadır. Amerika'yı, İngiltere, Fransa, İspanya ve Almanya gibi ülkeler takip etmektedir. Yargılama dili İngilizce, Fransızca ve İspanyolca'dır¹⁸.

UDRP Kuralları'nın getirdiği yargılama usulü, tahkim usulüne benzetmekle birlikte, klâsik tahkim usulüne göre bazı farklı düzenlemeleri ve özellikleri söz konusudur. Klâsik tahkim usulü çerçevesinde, taraflar aralarındaki uyumsuzluğun tahkim yoluyla çözülmesi konusunda kendi serbest iradelerine bağlı olarak bir tahkim sözleşmesi yapmalarına karşılık, UDRP ile getirilmiş olan yargılama usulüne ilişkin kurallar, henüz alan adının tescili aşamasında, tescil ettiren tarafından kabul edilmiş sayılır. Yani, alan adının tescilinden sonra ayrı bir tahkim sözleşmesi veya kaydının varlığının aranmasına gerek yoktur¹⁹.

Devlet mahkemeleri önünde görülen uluslararası davaların çok uzun sürmesine karşılık, UDRP usulü çerçevesinde görülen davalar, iki ay gibi kısa bir süre içinde sonuca bağlanmaktadır. Yargılama giderleri de, benzer

15 BETTINGER, T.: "Online-Schiedsgerichte für Domainnamensstreitigkeiten", WRP, 10/2000, s.1110.

16 2002 yılı ortalarında gTLDs alan adları ile ilgili olarak WIPO'ya yapılan başvuru sayısı 3700 civarında olup, bunlardan 3400 civarında dava karara bağlanmıştır. CcTLDs alan adları konusunda ise, yine aynı tarihlerde 75 civarında başvuruda bulunulmuş ve bunlardan yaklaşık 70 tanesi karara bağlanmıştır: Güncel durum için bkz., <http://arbiter.wipo.int/domains/statistics/results.html>.

17 Halen otuzdan fazla ülkenin alan adı tahsisi ile yetkili olan kuruluşu, WIPO bünyesinde UDRP Kuralları ve WIPO'nun getirdiği ek kuralların uygulanması suretiyle yapılacak bir yargılamayı ve yargı kararını uygulamayı kabul etmiştir. Bu ülkeler arasında, Avustralya, Meksika, Filipinler, Polonya ve Romanya gibi ülkeleri saymak mümkündür: Bkz. KUNZE, s.339.

18 BETTINGER, s.1110.

19 Tahkimin temel unsurları ve tahkim kaydı ya da sözleşmesi hakkında ayrıntılı açıklamalar için bkz., KAPLAN, Y.: *Milletlerarası Tahkimde Usule Aykırılık*, Ankara 2002, s.19, 72, 76.

konudaki bir uyuşmazlığın devlet mahkemesinde görülmesi halinde harcanması gerekenden daha azdır. Örneğin, WIPO bünyesinde görülen bir uyuşmazlıkta, tek kişilik hakem mahkemesi için 1500 \$ yeterli iken, üç kişilik bir hakem mahkemesi için 3000 \$ civarında bir harcama yeterli olmaktadır²⁰.

Bu yargılama usulünün devlet mahkemesine ve resmî yargılama usulüne göre sağladığı önemli bir avantaj da, yargılama usulü ile karar mekanizmasının basit ve hızlı olmasıdır. UDRP Kurallarına uygun olarak ilgili kuruluşlar tarafından verilen bir hakem kararı, herhangi bir devlet tarafından verilmiş bir tanıma ve tenfiz kararına gerek olmaksızın, ICANN tarafından icra edilmek zorundadır.

Ülke içinde alan adı tahsisine ilişkin kural koyma ve yetkili kuruluşu belirleme yetkisi ise, her ülkenin kendisine aittir. Türkiye’de alan adı tahsisi ile ilgili tek yetkili kuruluş konumunda bulunan ODTÜ²¹, henüz ICANN yargılama usulünü ve UDRP Kurallarını kabul etmediğinden dolayı, Türkiye’de alan adına ilişkin ihtilâflara teorik olarak devlet mahkemeleri tarafından bakılmakta ve iç hukuka ilişkin kurallar uygulama alanı bulmaktadır²². Ancak uygulamada, ODTÜ’nün alan adlarının verilmesi konusundaki son derece katı tutumu nedeniyle, “.tr” uzantılı alan adlarının verilmesi oldukça sınırlı kalmıştır. Bu katı uygulama, *domain grabbing* olarak adlandırılan haksız alan adı tescillerine engel olmakla birlikte, daha çok com, net, org gibi gTLDs nitelikli alan adlarının tescil ettirilmesine zemin hazırlamıştır. Bunun doğal bir sonucu olarak, Dünya’nın başka bir yerinde, örneğin Fransa’da ikâmet eden bir kişi aleyhine, Amerika’da bulunan bir tescil kuruluşunda gerekli değişikliğin yapılması amacıyla dava açıldığını düşünelim. Böyle bir davada verilen kararın, yurt dışında alan adı vermeye yetkili olan kuruluş nezdinde tenfiz ettirilmesi son derece güç olacaktır. İşte hukukî yaptırımın uygulanmasındaki bu güçlük nedeniyle, kötü niyetli kişiler başkasına ait olan alan adını kendi üzerlerine tescil ettirme yoluna giderek, bundan haksız kazanç elde etme yoluna gitmektedir²³.

²⁰ BETTINGER, S.1110.

²¹ Alan adlarının verilmesine ilişkin kurallar hakkında bkz., <http://dns.metu.edu.tr>.

²² ODTÜ tarafından alan adlarının verilmesiyle ilgili önemli bir kural, jenerik isimlerin hiçbir kişi veya kuruluşa alan adı olarak verilmemesidir. Jenerik isim, bir sektörün tamamını veya bir kısmını tanımlayan ve başvuru sahibine doğrudan veya dolaylı olarak haksız kazanç ya da öncelik hakkı tanınmasına neden olabilecek nitelikteki isimlerdir. Örneğin, defter.com.tr, mühendis.org.tr gibi cins ve meslek isimleri alan adı olarak tescil edilmeyecektir: Bkz. BOZBEL, s.18, dn.19.

²³ BOZBEL, s.3.

II. GENEL OLARAK ALAN ADINA İLİŞKİN YEKNESAK KURALLAR

1. Uygulama Alanı

Devlet mahkemesi dışında uyuşmazlık çözme yolu getiren bu yargılama usulü, uygulama alanı bakımından iki önemli sınırlandırmaya tâbi tutulmuştur:

a) Dava Konusu

UDRP'ye göre, yalnız .com, .net, .org, .biz, .info uzantılı olan *Top Level* alan adları konusundaki uyuşmazlıklarda, bu kurallar çerçevesinde dava açılabilir. Bunun dışında de, fr, ch ve tr gibi devlete ait olan alan adları konusunda, ilgili devletin alan adı vermeye yetkili kuruluşu yetki tanımadığı sürece, UDRP kurallarının uygulanmasına olanak bulunmamaktadır. Şu ana kadar otuz civarında ülkenin alan adı tahsisine yetkili olan kuruluşu, kendi alan adı ile ilgili olan uyuşmazlıklarda, UDRP Kurallarının uygulanmasını kabul etmiştir²⁴. Örneğin, Almanya'da ".de" uzantılı alan isimlerini vermeye yetkili olan DENIC e.G²⁵ de, şu ana kadar ODTÜ gibi, UDRP Kurallarının tescile ilişkin hükümlerini kabul etmediği için, bu konudaki uyuşmazlıklara devlet mahkemelerinde bakılmaktadır²⁶.

Bu noktada, ICANN tarafından ".biz" uzantılı alan adları için kabul edilmiş olan Yönerge'den de ayrıca bahsetmek gerekir²⁷. 2001 yılında ".biz" uzantılı alan adları ilk defa *Top Level* alan adı olarak kullanılmaya başlandığı zaman, bu alan adının yapımcısı olan *Neulevel Inc.*, başlangıç aşamasında,

²⁴ KUNZE, s.339.

²⁵ 1991 yılından beri faaliyetlerine devam eden "*Deutsche Network Information Center*" hakkında ayrıntılı açıklamalar için bkz., BÜCKING, s.27 vd.; SCHÖNBERGER, s.479.

²⁶ 2002 yılının başı itibarıyla, DENIC'e kayıtlı alan adı sayısı beş milyonu aşmıştır. Almanya'da bu tür alan adı uyuşmazlıkları, mahkemeler tarafından özellikle Alman Markalar Kanunu'nun, herkesin kendine ait olan markayı dürüstlük kuralı çerçevesinde kullanabileceği ve bu konuda engellenemeyeceği yolundaki hükümleri (*MarkenG m.14,15, 23*) ve Alman Medeni Kanunu'nun kamuya mül olmuş marka, isim ve işaretlerin korunmasına ilişkin düzenlemeleri (*BGB m.12*) çerçevesinde karara bağlanmaktadır. Alan adları ile firma ve marka isimleri arasındaki benzerlikten kaynaklanan uyuşmazlıklara ilişkin verilen mahkeme kararları hakkında ayrıntılı bilgi için bkz., LINKE, T.: "*Das Recht der Namensgleichen bei Domains*", CR, 4/2002, s.273 vd.; BÜCKING, s.36; SCHÖNBERGER, s.479-480; MEMİŞ, T.: "*İnternette Alan İsimleri Uyuşmazlıklarında Çözüm Arayışları ve WIPO Ara Raporu*", MHB, 1999-2000, Prof. Dr.Aysel Çelikel'e Armağan, s.513 vd.

²⁷ ".biz" uzantılı alan adlarına ilişkin uyuşmazlıklarda uygulanacak olan kuralların aldığı "*Restrictions Dispute Resolution Policy (RDRP)*" için bkz., <http://www.neulevel.biz/ardp/docs/rdrp.html>.

11 Mayıs 2001 tarihinde ICANN tarafından da kabul edilen bir Yönerge²⁸ hazırladığını kamu oyuna deklare etmiştir. Bu Yönerge'nin amacı, "biz" uzantılı alan adlarının ticarî markalara ilişkin hakları, aynı olması nedeniyle zarara uğratmasının önüne geçilmesidir. Bu çerçevede, kendi markasının ".biz" uzantılı bir alan adı olarak kullanılmasından dolayı iğfal kabiliyetini haiz olduğunu iddia eden kişi, *Neulevel Inc.* nezdinde girişimde bulunabilecektir. Bunun için yapılması gereken, markanın yasal kullanım hakkına sahip olanın "*Fikrî Mülkiyet Hakkı Formu (Intellectual Property (IP)²⁹ Claim*)" olarak adlandırılan bir formu doldurarak, *Neulevel*'e vermesidir. Bu formda, marka ile alan adında bulunan karakterler, harf veya sayı olarak karşılaştırılmalı ve böylece söz konusu marka ile kullanılan alan adının aynı olduğu ispat edilmelidir. Böyle bir talepte bulunulması halinde, alan adı tahsisine yetkili olan kuruluş tarafından, ilgili alan adının tescil durumu hakkında bilgi verilecek ve tescilin gerçekleşmiş olması durumunda, UDRP'den daha ziyade, *STOP Yönergesi* uygulama alanı bulacaktır. Marka sahipleri böylece, bu yeni alan adı içinde kendi tescil edilmiş markalarının olduğunu ileri sürerek, yukarıda belirttiğimiz gibi bir "*Fikri Mülkiyet Hakkı Formu*" doldurmak suretiyle, üçüncü bir kişinin almış olduğu ".biz" uzantılı alan adını, mevcut şartlarda tescil edemeyeceği hususunu ispatlamalıdır³⁰.

Bu Yönerge, UDRP Kurallarına son derece benzemekle birlikte, bazı yönleri itibariyle ondan ayrılmaktadır. Bu hususları şu şekilde özetlemek mümkündür:

- (i) Bu usulde kararlar yalnız bir panel üyesi tarafından verilmektedir.
- (ii) Alan adının yalnızca hak sahibine devredilmesi yönünde karar alınabilir.
- (iii) Alan adı sahibinin kötü niyetinin ispatlanması konusunda, alan adının kötü niyetli olarak tescil ettirildiğinin ya da kötü niyetli şekilde kullanıldığıının ispatlanması yeterli olacaktır. Bir alan adının kötü niyetli şekilde tescil edildiğinin ispatlanması açısından, alan adının en az bir defa kullanılmış olması gerekir.
- (iv) Alan adı davayı açana ait olan marka ile aynı olmak zorundadır. Yoksa, marka ile karıştırılabilecek nitelikte iğfal kabiliyetine sahip olan alan

²⁸ Bundan sonra amacına paralel olarak "*STOP Yönergesi*" şeklinde anılacaktır.

²⁹ IP numaralandırma sistemi ile ilgili olarak bkz., HOLZNAGEL, s.221 vd.

³⁰ KUNZE, s.340.

adlarında, STOP Yönergesi değil, UDRP Kuralları'nın uygulanması söz konusu olacaktır³¹.

Nitekim, bu son hususla ilgili olarak, WIPO Tahkim Merkezi tarafından 22 Eylül 2002 tarihinde verilen DBIZ2002-00060 sayılı kararda, "germany2006.biz" alan adının, grafik özellikli resimli marka olan "DEUTSCHLAND 2006" ve "WORLD CUP 2006 GERMANY" ile aynı olduğu iddiasıyla açılan dava reddedilmiştir. Bu karar, özellikle STOP Yönergesi çerçevesinde verilen bir karar olduğu için son derece ilginçtir. Zira, aynı uyumsuzluğa UDRP Kuralları çerçevesinde bakılsaydı, davanın davacı lehine sonuçlanması kuvvetle muhtemel olacaktır. Çünkü bu durumda, alan adı söz konusu marka ile tam bir benzerlik içinde olmasa dahi, iğfal kabiliyeti taşıyıp taşımadığı noktası da incelemeye tâbi tutulabilecekti.

b) Kötü Niyetli Tescil

Uygulama alanına ilişkin bir diğer sınırlandırma da, maddî hukuk açısından söz konusudur. Marka adının haksız şekilde kullanılmasından zarar gören herkesin dava açma veya katılma hakkı vardır. Ancak, herkes kötü niyetli tescil iddiasıyla dava açamaz. Bu hak, yalnızca haksız tescilden bizzat adı veya markası kullanılmak suretiyle zarar görene hasrolunmuştur³².

Bu şartlar çerçevesinde, UDRP m.4(a)'ya göre, davacı tarafın, davaya bakmaya yetkili kılınan kuruluşlardan biri nezdinde şu hususları ileri sürmesi halinde, davalı taraf davaya katılmaktan kaçınamayacaktır:

(i) İnternet alan adının ticarî ya da bir hizmet markası ile aynı veya karışıklığa neden olabilecek derecede benzer olduğu,

(ii) Söz konusu internet alan adının kullanılması konusunda, herhangi bir geçerli hakkın ya da menfaatin olmadığı,

(iii) İnternet alan adının kötü niyetli şekilde bir haksız kazanç sağlamak amacıyla tescil ettirilmiş olduğu.

Alan adını üzerine tescil ettirenin kötü niyetli olduğu, UDRP m.4(a)(iii)'de belirtilen şu hususların varlığı halinde kabul edilir:

(1) Alan adının, bir marka veya firma sahibine ya da onun rakibine satılması suretiyle bundan bir kazanç temin edilebilmesi amacıyla kendi üzerine tescil ettirilmiş olması,

³¹ KUNZE, s.340.

³² BOZBEL, s.5-6.

(2) Tescilin asıl amacının, bu alan adı ile asıl ilgili olan marka veya firma sahibinin bu alan adını kendi üzerine tescil ettirmesini engellemek olması,

(3) Tescilin asıl amacının, rakip marka veya firmanın rekabet etme yeteneğini azaltmak olması,

(4) Tescilin asıl amacının, internet kullanıcılarını yanıltmak suretiyle kendi web sayfasına yönlendirmelerini sağlamak ve böylece kendi web sayfasında tanıttığı ürünleri daha kolay pazarlama olanağını elde etmek. Alan adını üzerine tescil ettiren, ayrıca burada ilgili firma ile benzer ürünleri de pazarlamak suretiyle başka markalar üzerinden haksız kazanç temin etme ve üstelik tüketiciyi yanıltma yoluna da gidebilir³³.

2. Yargılama Süreci

ICANN tarafından tescil edilebilecek bir hakem kararından söz edebilmek için, UDRP Kuralları ve bu kurallar içinde tespit edilmiş olan usul kuralları yanında, ICANN'ın yetkisini kabul ettiği tahkim kuruluşu (*Dispute Resolution Provider*³⁴) tarafından öngörülen ek usul kurallarına da (*Supplemental Rules*)³⁵ uyulmuş olması gerekir.

a) Davanın Açılması

Yargılama usulü, dava dilekçesinin davayı açan tarafça, kendi seçtiği uyuşmazlığı çözüme kuruluşuna (*DRP*) verilmesi ile başlar. Dava dilekçesinde, delillerin sunulması aşamasında, korunması istenen marka ile alan adının birbirinin aynısı olduğu, bu alan adının kullanılmasının aynı adı taşıyan marka ile karışıklığa neden olabileceği, yani iğfal kabiliyeti, alan adını kendi adına tescil ettirenin aslında kendi kişisel hakları ve meşru menfaatleri açısından bu alan adı ile herhangi bir ilgisinin bulunmadığı ve bu nedenle bu alan adının kendi üzerine kaydettiren kişi tarafından kullanılmasının kötü niyetten kaynaklandığı gibi hususlar üzerinde durulmalıdır³⁶. Ayrıca, davayı

³³ BETTINGER, s.1112.

³⁴ Uyuşmazlık Çözüm Bulma Kuruluşu olarak isimlendirebileceğimiz bu kuruluşun bundan sonraki kısımda kısaca *DRP* olarak söz edilecektir.

³⁵ *Supplemental Rules for Uniform Domain Name Dispute Resolution Provider*.

³⁶ UDRP-Rules m.IX, 3(b)'ye göre, aynı alan adı sahibinin birden fazla alan adı aynı davanın konusu yapılabilir. Davanın açılmasından sonra, davayı açan tarafın davanın genişletilmesine neden olacak şekilde başka alan adlarını da davaya dahil etmesi ise kabul edilemez. Zira, bu durum *DRP* tarafından yargılamanın sağlıklı bir şekilde devam ettirilmesini oldukça güçleştirebilmektedir.

açan taraf, davaya bir veya üç kişilik hakem kurulu tarafından bakılması konusunda da karar vermelidir³⁷.

Dava dilekçesinde usule ilişkin bazı eksiklik ve hataların bulunması halinde, buna dair hususların DRP tarafından bildirilmesinden itibaren 5 günlük süre içinde düzeltme yapılması mümkündür. Aksi takdirde davanın geri alındığı kabul edilir³⁸.

b) Davaya Cevap Verilmesi

Dava dilekçesinin davalıya tebliğinden itibaren 20 günlük süre içinde, davalı karşı cevap ve beyanları ile savunmaya müteallik delillerini sunmak durumundadır. Davaya cevaptan sonra, cevaba cevap verilmesi hakkında UDRP'de herhangi bir düzenleme yer almamaktadır. Davaya ilişkin daha sonraki beyanların hangi ölçüde kabul edilip edilmeyeceğinin, UDRP m.12 çerçevesinde hakem kurulunun takdirinde olduğu söylenebilir. Bu yargılama usulünün temel amacının uyuşmazlığı kısa sürede çözüme kavuşturma olduğu düşünülürse, davaya cevaptan sonraki olaya ilişkin ilave beyanlara, hakem kurulu tarafından ancak çok istisnaî hallerde izin verilebileceği söylenebilir³⁹.

Alan adını üzerine tescil ettiren taraf davaya herhangi bir cevap vermezse, bu konuda ihmalde bulunduğu kabul edilir ve DRP tarafından atanan hakem kurulu, davacı tarafın iddiaları doğrultusunda kararını verir⁴⁰.

c) Hakem Kuruluna Atama Yapılması

Davaya cevabın DRP'ye süresi içinde verilmesi halinde, ilgili DRP bünyesinde, alanında uzman kişilerden oluşturulmuş hakem kurulundan hakem atanması gerekir.

Ne davacı taraf ne de alan adını üzerine tescil ettiren taraf üç kişilik hakem kurulu oluşturulması yönünde herhangi bir talepte bulunmazsa, DRP, davaya cevap dilekçesinin verilmesinden itibaren 5 gün içinde, elinde bulunan hakem listesinden bir kişiyi hakem olarak atar. Eğer taraflardan biri, davanın üç kişilik hakem kurulu tarafından çözüme kavuşturulması yönünde başvuruda bulunursa, hakemlerden birincisi bir tarafça, ikincisi ise diğer tarafça belirlenen adaylar arasından atanır. Üçüncü üye ise, tarafların da isteği göz önünde bulundurularak, DRP tarafından atanır.

³⁷ UDRP-Rules m. IV, 3(b).

³⁸ Bkz. UDRP-Rules m. 4(b).

³⁹ BETTINGER, T.: "Online-Schiedsgerichte für Domainnamensstreitigkeiten", WRP, 10/2000, s.1111.

⁴⁰ Bkz. UDRP-Rules m.5(e).

d) Hakem Kurulunun Kararı

Eğer özel durumlar ortaya çıkmazsa, hakem kurulu atanmasından itibaren 14 gün içinde kararını verir⁴¹. Şayet heyet aksi yönde bir karar vermezse, karar ve kararın alan adı tahsis eden kuruluş tarafından icra edileceği tarih, alan adını tahsis eden kuruluş tarafından herkesin ulaşabileceği bir web sitesinde yayınlanır⁴².

Yargılamanın devamı sürecinde, alan adının üçüncü bir kişiye devredilmesi ve keza alan adı tahsis eden kuruluş tarafından böyle bir değişikliğin tescil edilmesi yasaktır.

3.Genel Olarak Yargılama Usulüne İlişkin Kurallar

a) İletişim Araçları Vasıtasıyla Yapılan Usul İşlemleri

Bu yargılama usulünde, DRP tarafından yapılan tebligat ve bildirimler ile yargılamanın tarafları tarafından yapılan tebligat ve bildirimlerin iletişim araçları vasıtasıyla yapılması, gereken sonucun doğması bakımından gerekli etkiyi haiz ve yeterli görülmüştür. Devlet yargısında iletişimin klâsik şekilde posta vasıtasıyla yapılması gerekli görülmesine karşılık, UDRP Kuralları çerçevesinde, yazılı biçimde ve elektronik iletişim araçları vasıtasıyla yapılan tebligat ve bildirimler de aynı ölçüde geçerli kabul edilmiştir. Nitekim, UDRP m.3 b(iii) ve 5 b(iii) çerçevesinde, davanın tarafları aynı ölçüde posta, telefaks veya internet üzerinden elektronik posta gönderme gibi iletişim araçlarından birini tercih etmekte serbesttir. Ancak, taraflar yargılama sürecinin elektronik yolla yapılmasını kararlaştırmışlarsa, artık diğer iletişim türlerini sadece elektronik iletişimin yeterli olmadığı hallerde kullanabilirler. Örneğin, orijinal belgelerin gönderilmesinin gerekli olduğu hallerde bu durum söz konusu olabilecektir.

b) Yargılama Lisanı

Eğer davaya katılan taraflar belirli bir lisan üzerinde anlaşmamışlarsa veya hakem kurulu olayın özelliklerini göz önünde bulundurmak suretiyle başka bir lisanın kullanılmasını kararlaştırmamışsa, UDRP Kuralları m.11 çerçevesinde, yargılama lisanı alan adının tescil edildiği yerin lisanı olacaktır.

c) Avukatla Temsil Hakkı

Yargılamada avukatla temsil edilmek her ne kadar tavsiye edilir nitelikteyse de, zorunlu değildir. Dolayısıyla yargılama usulünün her aşamasında, taraflar kendilerini temsil etme yolunu tercih edebilir.

⁴¹ Bkz. UDRP-Rules m.15.

⁴² Bkz. UDRP-Rules m.16.

4. Kararın Maddî Hukuka İlişkin Özellikleri

UDRP tarafından genel olarak çok sayıda, korsan alan adı kullanımından kaynaklanan uyuşmazlığın süratli biçimde giderilmesine uygun nitelikte uyuşmazlık çözme yöntemleri tasarlanmıştır. Ayrıca, alan adlarının kötü niyetli tescili ile ilgili konularda geçerli olmak üzere hazırlanan maddî hukuk kuralları da söz konusudur. Ancak, bu kurallar marka ve işaretlere ilişkin başka davalarda kullanılamaz.

UDRP m.4(a)'daki düzenleme çerçevesinde, davacı tarafından açılan davanın ve alan adının haksız olarak kullanıldığına ve bu nedenle kendi üzerine tescil edilmesi gerektiği ya da davalı lehine yapılmış olan tescilin silinmesi gerektiği yolundaki iddiaların haklı nedenlere dayanıp dayanmadığı kademe! bir tahkikattan sonra anlaşılabilir. Şu üç şartın varlığı halinde, davanın davasında haklı olduğu sonucuna varılabilir:

(1) İlgili alan adının bir marka veya firma adı ile aynı olduğu veya benzerliği nedeniyle karışıklığa neden olabilecek nitelikte olduğu,

(2) Alan adını üzerine tescil ettirenin, aslında bu alan adı ile meşru ve mantıklı bir bağlantısının olmadığı (*no rights or legitimate interests*),

(3) Alan adının kötü niyetli biçimde tescil edildiği ve kullanıldığı (*registered and being used in bad faith*)⁴³.

Uyuşmazlık hakkında araştırma yapılırken, bazı kişisel hak ve menfaatler de göz önünde bulundurulmalıdır:

(1) Alan adı veya bu adla aynı olan marka veya firma adının, tamamen iyi niyetli olarak mal ve hizmetlerin tanıtımı için kullanıldığı,

(2) Alan adı sahibinin bu alan adı ile genel olarak ilgili herkesçe tanındığı ve ayrı bir reklama ihtiyacının bulunmadığı,

(3) Alan adı sahibinin alan adını yasal şekilde, ticarî amaçla veya tanınmasını gerekli kılacak şekilde kullanmadığı⁴⁴ ve kendi alan adına benzeyen

⁴³ BETTINGER, s.1112; KUNZE, s.339.

⁴⁴ Günümüzde alan adlarına ilişkin davaların büyük bir kısmı, ticarî şirketlerin alan adı sahibinin kendilerine ait bir isim veya unvanı haksız şekilde kendi üzerine tescil ettirdiğinden bahisle açılmaktadır. Davacı taraf böyle bir olayda, alan adını tescil ettirenin aslında bu alan adını kullanmadığını ve kullanmakta herhangi bir yararı olmadığını; sırf kendisini zarara uğratmak veya haksız kazanç temin etmek amacıyla, kötü niyetli olarak tescil işlemini yaptırdığını iddia etmektedir. Alman Federal Mahkemesi'nin (BGH) alan adları ile ilgili olarak artık yerleşik hale gelmiş kararları çerçevesinde, alan adının kullanımını konusunda tanınacak öncelik bakımından, adil olmaya (*Priorität*) özen gösterilmelidir: Alan adlarının fiilen kullanılması zorunluluğu hakkındaki ayrıntılı açıklamalar için bkz., SCHAFFT, s.664. Bu çerçevede, alan adını üzerine geçerli bir nedeni olmadan tescil ettirdiği halde fiilen kullanmayan alan adı sahibinin hakları, marka sahibine karşı ko-

bir marka veya firma adından kötü niyetli şekilde bir kazanç sağlama düşüncesinde olmadığı⁴⁵.

Bu öngörülen maddî hukuka ilişkin hususların varlığı, bağımsız olarak yapılmalı ve tespit edilmelidir. Millî hukuk düzenleri çerçevesinde veya kurumsal çözüm merkezlerinden verilen kararlar, bu noktada bağlayıcı özelliğe sahip değildir. Ancak, hakem kurulları, münferit olaylarda ilgili ve benzer olduğu ölçüde millî hukuk düzenleri içinde veya diğer hakem kurulları tarafından verilmiş olan kararları örnek alma bakımından engellenmiş değildir. Örneğin bazı hakem kurulları, özellikle taraflardan birinin Amerikalı olduğu olaylarda, 29.11.1999 tarihli sibernetikle ilgili olarak tüketiciyi koruyan kurallara⁴⁶ atıfta bulunmaktadır⁴⁷.

5. Hakem Kurulunun Karara Varması

Kurul dava hakkında yazılı bir karar verir. Karar gerekçeli olarak verilmeli, üzerine verildiği tarih yazılmalı ve kararın verilmesinde rol oynayan üyelerin isimlerini de kapsamalıdır. Kurul üç kişiden oluşuyor ise, kararın oy çokluğu ile verilmesi de mümkündür.

Hakem kuruluna esasen üç şekilde karar verebilme yetkisi tanınmıştır:

Eğer kurul, alan adının haksız şekilde tescil ettirildiği sonucuna varırsa, alan adının davacı lehine tescil edilmesine ya da silinmesine karar verebilir. Eğer UDRP m.4(a) anlamında alan adının tescilinde herhangi bir haksızlık ve kötü niyet görülmezse, bu durum karara yazılmak zorundadır. Aynı durum, kurul tarafından davanın kötüye kullanıldığı ve kötü niyetle açıldığı sonucuna ulaşılması halinde de geçerlidir. UDRP m.4(k) çerçevesinde, alan adı tahsisi ile yetkili olan kuruluş, ayrıca herhangi bir tenfiz kararına gerek olmaksızın verilen kararı icra etmek zorundadır.

Yargılamada taraflarca hazırlama ilkesi geçerlidir. Yani, yalnızca taraflar uyumsuzluğa ilişkin bilgi, belge ve delilleri yargılamaya dahil edebilirler. İstisnaî durumlarda kurul tarafından kararlaştırılmadığı sürece, tarafların sözlü olarak duruşmaya katılması, keza telekonferans, video konferans veya web konferans gibi yöntemlerle yargılama sürecine dahil olması mümkündür⁴⁸.

---

runmaya değer bulunmamıştır: BGH'nın bu yoldaki örnek kararları için bkz., "shell.de" alan adı hakkındaki karar için GRUR 2002, s.622=MMR 2002, s.385; "mitwohonzentrale.de" alan adı hakkındaki karar için bkz., GRUR 2001, s.1064.

45 BETTINGER, s.1112.

46 Anticybersquatting Consumer Protection Act.

47 Samson, GRUR Int. 2000, s.137 vd.

48 Bkz. UDRP-Rules m.13.

6. Kararın İcra Edilmesi ve Devlet Mahkemesi İle İlişkisi

ICANN'ın getirdiği yargılama usulünün klâsik tahkim usulünden farkı, tahkim usulünde verilen hakem kararının içerik açısından kontrolünün mümkün olmaması; yani maddî hukuk denetimi yapılamamasına ve sadece belirli nedenlerin varlığı halinde hakem kararlarının iptalinin söz konusu olabilmesine karşılık, ICANN tarafından getirilen kuralların devlet mahkemelerinin yetkisini ortadan kaldırmamasıdır. Hem davayı açan taraf, hem de alan adının üzerine tescil edilmiş olduğu taraf, yargılamanın devamı sırasında ya da kararın verilmesinden sonra devlet mahkemesinde dava açma konusunda serbesttir⁴⁹. Devlet mahkemesinde uyuşmazlık konusu alan adı ile ilgili dava açıldığını öğrenen kurul, davaya devam edip etmeme konusunda kendi takdir hakkını kullanır⁵⁰.

Kurulun karar vermesinden sonra bile, kararın icrası devlet mahkemesinde dava açılması suretiyle engellenebilir. Alan adı sahibi, Kurul tarafından uyuşmazlık hakkında karar verildiğinin kendisine bildirilmesinden itibaren on gün içinde, alan adı tahsisi ile yetkili olan kuruluşa başvurarak, davacı aleyhine onun açısından yetkili olan mahkemede veya alan adını vermeye yetkili olan kuruluşun bulunduğu yer mahkemesinde dava açtığını ispatlarsa, kararın icrası, davacı tarafın alan adı sahibi tarafından davanın geri alındığını veya reddedildiğini ya da iki taraf arasında uyuşmazlığın bir şekilde giderildiğini ispatlaması anına kadar durur⁵¹. Bundan da anlaşılacağı gibi, kurulun kararını vermesinden sonra, bir de mahkemeye gidilmesi ihtimali son derece fazladır.

---

49 Özellikle, hakem kurulunun davayı açanın davasını reddetmesi halinde, davacı taraf, alan adını tescil ettiren taraf aleyhine devlet mahkemesinde dava açma yoluna da gidebilecektir. Şayet hakem kurulunun yaptığı yargılamada, alan adı sahibinin kötü niyetli olmadığına karar verilmesi ya da kötü niyetli olduğunun ispat edilememesine karşılık, davanın devlet mahkemesinde marka ihlâline dayalı olarak kazanılması ihtimali varsa, bu yolun denenmesi cihetine gidilecektir: Bkz. KUNZE, s.339.

50 Oysa tahkim usulünde, yargılamanın başlamasından önce, tahkim kaydı veya sözleşmesinin varlığına rağmen, taraflardan birinin devlet mahkemesinde dava açması halinde, diğer taraf ilk itiraz olarak bunu ileri sürdüğünde, devlet mahkemesi davadan el çekerek dosyayı ilgili hakem mahkemesine göndermek zorundadır. Yine hakem mahkemesinde görülmekte olan bir dava hakkında taraflardan birinin devlet mahkemesinde dava açması halinde, diğer taraf derdestlik itirazında bulunabilecektir: Bu konuda detaylı bilgi için bkz. KAPLAN, Y.: *Milletlerarası Tahkimde Usule Aykırılık*, Ankara 2002, s.205 vd.

51 KUNZE, s.339.

III. MADDİ HUKUKA İLİŞKİN TESPİTLERİN HAKEM KURULU TARAFINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Hakem kurulu tarafından kararın verilmesinde rol oynayan kapsamlı ve-riler gözden geçirildiğinde, maddî hukuka ilişkin şartların çoğu olayda so-runları hazırlayıcı nitelikte olmadıkları anlaşılmaktadır. Uyuşmazlık konusu olayların çoğunda, alan adını kendi adına tescil ettirenin kötü niyetinin açık-ça ortada olduğu ve bu alan adı üzerinde kişisel hakkı ya da haklı menfaatle-rinin olduğunu ispatlayamadığı görülmüştür. Üzerinde değerlendirme yapıl-ması gereken bütün sorunlar hakkında, bu şekilde kolay bir değerlendirme yapmak maalesef mümkün değildir. Özellikle, alan adının kendi üzerine tescili veya tamamen silinmesi amacıyla açılan davaların reddedilmesi ha-linde, kararda suçun unsurlarının tespitinde şüpheli noktaların bulunup bu-lunmadığı ve yargılama sonucunda verilen kararın tatbik alanına ilişkin sınırların belirtilmesi gerekir.

1. Ticarî Markalar Hizmet Markaları ile İsim ve İşaretlerin Korunması

UDRP m.4(a)(i)'ye göre, bir alan adının kendi üzerine tescil edilmesini ya da tamamen silinmesini talep etmenin temel şartı, alan adının marka ile aynı veya benzer olması nedeniyle, markanın korunması gereğinin bulunma-sıdır. Söz konusu marka, bir ticarî marka olabileceği gibi, hizmet markası da olabilecektir (*trademark or servicemark*)⁵². Bu kapsama şüphesiz, sicile tescil edilmiş markalarla, işletme adları ve işaretleri de dahildir.⁵³

Bu arada ticarî işaretler ile isim üzerindeki hakların da marka kavramına dahil edilip edilmeyecekleri ve hizmet markalarının da UDRP m.4(a)(i) ben-di çerçevesinde kabul edilip edilmeyecekleri açıklığa kavuşmuş görünmek-tedir. Eser başlıkları ile isimler de belirli şartlar altında, markaların korun-masına ilişkin hükümlerden yararlanabilecektir⁵⁴. Sicile kayıtlı markalar ile kullanılan işaretler hakkında korumanın söz konusu olması yanında, tanın-

⁵² Ticarî markalar belirli bir ürüne verildiği için, aynı zamanda ürün markası olarak da anılmaktadır. Örneğin, Ülker, Eti, Bifa gibi bisküvi markaları, ilgili ürünü ifade etmek için kullanılan birer ticarî marka niteliğindedir. Buna karşılık, çalışma alanları belirli bir ürün meydana getirmek olmayıp, belirli bir hizmetin görülmesi olan markalar hizmet markası niteliğindedir. Örneğin, Yurtiçi Kargo, Aras Kargo gibi şirketler kargo hizmetle-rinin gerçekleştirilmesi konusunda, ülke çapında birer hizmet markası haline gelmiştir.

⁵³ BOZBEL, s.6; BÜCKING, s.36.

⁵⁴ BGB m.12 çerçevesinde isim, işaret ve amblemlerin de korumadan yararlanacağı yönün-deki açıklamalar için bkz., BÜCKING, s.37.

muş kişilere ait ticarî işaret ve isimlerin de korumadan yararlandırılması yönünde verilmiş bir dizi mahkeme kararları söz konusudur⁵⁵.

Ticarî markaların haksız şekilde alan adı olarak tescili ile ilgili bir davada, davacı şirket olan *Onlaw Verlags AG*, Nisan 2000 tarihinde ticaret siciline kaydını yaptırmıştır. Şirketin faaliyet alanı, elektronik yayıncılık ve özellikle elektronik yolla hukukî yayındır. Şirket, modern telekomünikasyon ve internet yöntemlerini kullanmak suretiyle, bazı hukuk bilgilerine *online* erişim sağlamaktadır. Şirket aynı zamanda, bu tür ticarî faaliyetlerini yürütmek amacıyla, 2000 yılı başında, www.onlaw.at alan adını kendi üzerine tescil ettirmiştir. Şirket aynı zamanda kaydettirdiği “*onlaw*” markası altında gösterdiği faaliyet alanlarını reklam, telekomünikasyon ve hukukî danışmanlık olarak tescil ettirmiştir. Davalı şirket ise, Temmuz 2000 tarihinde, www.onlaw.co.at alan adını tescil ettirmiştir. Bu alan adı altında, Avusturya noter hukukuna ilişkin bilgilerin sunulması amaçlanmıştır. Davaya bakan Avusturya Yüksek Mahkemesi (OGH), markaların korunması çerçevesinde dikkate alınan iğfal kabiliyetinin bulunup bulunmadığından ve iki isim arasındaki benzerliğin karışıklığa neden olup olamayacağından hareketle, davacı lehine www.onlaw.co.at alan adının silinmesinden yana karar vermiştir⁵⁶.

UDRP m.4(a)'ya göre, sicile tescil edilmemiş markalar da korumadan yararlanacaktır. Bunun amacı, Anglosakson hukukunda olduğu şekliyle markanın korunmasıdır. Örneğin, Amerikan hukuku açısından bir markanın tescil edilebilmesi için, bir süreden beri kullanılıyor olması gerekir. Ancak, markanın korunmasına ilişkin haklar, kullanım tarihinden itibaren geçerlidir⁵⁷.

Örneğin, “*AmericanSingles*”⁵⁸, “*BuyPc.com*”⁵⁹, “*Seekamerika*”⁶⁰, “*Dr.Math*” gibi bazı tanınmış isimlerin korunması amacıyla açılan davalarda, davaya bakan kurullar tarafından, UDRP kurallarına göre, sicile tescil edilmemiş olmalarına ve bunun aksinin ispatlanamamış olmasına rağmen,

⁵⁵ BETTINGER, s.1113.

⁵⁶ Kararda kullanılan hukukî ölçütler ve ayrıntılar için bkz., WILTSCHEK, L./REITBÖCK, G.: “*Wettbewerbs- und Markenrecht in Österreich*”, WRP, 7/2003, s.800.

⁵⁷ Bu nedenle, Amerika'daki firmalar, markasını henüz tescil ettirmemişse, (*Trade Mark*)™ işaretini kullanmakta, tescil edildikten sonra ise, (*Registered*)® işaretini kullanabilmektedir.

⁵⁸ Bkz. MatchNet plc./ MAC Trading, WIPO, Case No. D2000-0205- american-single.com.

⁵⁹ Bkz. Cedar Trade Associates/ Gregg Ricks, National Arbitration Forum FA0002000093633.

⁶⁰ Bkz. SeekAmerika Networks/ Tariq Masood and Solo Sign, Wıpo, Case No.D2000-0131-seek-amerika.com.

alan adının aktarılması veya tamamen silinmesi talebinin haklı bulunması yönünde karar verilmiştir. Aynı yöndeki bir karar da, UEFA tarafından "euro2000.com" alan adını üzerine tescil ettiren aleyhine açılan davada görülmüştür. Kurul burada, ticarî marka veya hizmet markası kavramlarının sicil markaları olarak kabul edilebileceğini ve *common law* hukuk sistemi açısından ticarî marka kapsamında değerlendirileceği sonucuna varmıştır⁶¹.

Yine tanınmış kişilerden ünlü bir aktris olan *Julia Robert*⁶² veya tanınmış yazar *Jeanette Winterson*'un⁶³ da, sicile kayıtlı bir marka haline gelmemiş olmasına rağmen, kendi isimlerini alan adı olarak tescil ettiren kişiler aleyhine, ICANN bünyesinde dava açtıklarını ve haklarını savunduklarını söyleyebiliriz.

Bu noktada, ticarî isimler ile isim haklarının dava konusunun temelini oluşturabileceği sonucuna varılması gerekir.

Türkiye'de 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında KHK'nin 6. maddesine göre, markaların korunması prensip itibarıyla ancak tescil yoluyla mümkün olmakla birlikte, bazı şartlarla tescilsiz markalara da korumadan yararlanma olanağı verilmiştir. Nitekim, bu KHK'nin 8/III.maddesine göre, tescilsiz bir markanın veya işaretin sahibinin itiraz etmesi halinde, belirli şartların varlığının tespiti şartıyla markanın korumadan yararlanacağı belirtilmiştir. Ayrıca, uluslararası anlaşmalarla tanınmış markaların da, bu kapsam çerçevesinde değerlendirilmesi gerekir⁶⁴.

2. Marka ile Alan Adı Arasındaki Yakın Benzerlik ve Alan Adı Ticareti

Klâsik marka hukukuna ilişkin ilkelere göre, marka ile alan adının birbirinin aynı olması ya da arasındaki yakın benzerlik, hakem kurulu tarafından tespit edilecektir. Bu tespit, hakem kurulunun "com", "net" ve "org" uzantılı olan *Top-Level Domain*'lerin içeriğini incelemesi suretiyle anlaşılacaktır. Şayet alan ismi ile marka arasında farklar varsa, marka hukukuna ilişkin genel uygulamalar çerçevesinde, söylem, kavram ya da yazılış bakımından

⁶¹ BETTINGER, s.1113.

⁶² Bkz., Julia Fiona Roberts/ Russel Boyd, WIPO, Case No. D2000-0210, *julia-roberts.com*.

⁶³ Bkz. Jeanette Winterson/ Mark Hogarth, WIPO, Case No. D2000-0235, *jeanette-winterson.com*.

⁶⁴ Örneğin, Alman Markalar Kanunu'nun 4(b) maddesi çerçevesinde, uzun süredir kullanılan bir işaretin korumadan yararlanabilmesi için, ayrıca halk arasında da tanınmıyor olması şartı aranmaktadır: Bkz. BOZBEL, s.6.

ne ölçüde benzerliklerin bulunduğu tespit edilir⁶⁵. Alan adı üzerinde yapılan küçük nitelikte harf oynamaları veya bazı küçük eklemeler, UDRP m.4 anlamında kurulun isim veya marka adı ile alan adı arasında herhangi bir benzerliğin olmadığı kararına varması için yeterli değildir⁶⁶.

Uygulamada haksız ticarî kazanç temin etmeyi amaçlayan kişiler, başkasına ait marka, isim, ticaret unvanı ve işletme adı gibi bilgileri, ya aynen veya aslına son derece benzer şekilde, kendilerine alan adı olarak tescil ettirebilmektedir. Daha sonra, bu alan adının gerçek hak sahiplerine devredilmesi amacıyla, son derece yüksek bedeller talep edilebilmektedir. İşte bu faaliyet *Domain Grabbing*⁶⁷ ya da *Cybersquatting* olarak ifade edilmektedir. Bu tür haksız olarak tescil ettirilen alan adları, ünlü bir sanatçı ya da sporcu gibi bir gerçek kişiye ait olabileceği gibi, bir televizyon ya da gazete kuruluşu veya bir siyasal partinin adı bile olabilmektedir. Başlangıçta kendi adını tescil ettirmeyen bu tür kişiler, ya istenilen bedeli ödeyerek kendi alan adlarını satın almak ya da merkezi Amerika'da bulunan ICANN'da dava açmak zorunda kalmaktadır. Bu da oldukça zahmetli ve masraflı bir yoldur⁶⁸.

Açıklayıcı nitelikteki cins ve meslek isimlerinin alan adı olarak tescil edilip edilemeyeceği ve satıma konu edilip edilemeyeceği meselesi tartışmalıdır. Örneğin Almanya'da bu tür alan adlarının üçüncü kişilerin haklarına tecavüz etmemek kaydıyla tescil edilebileceği görüşü hâkim olmakla birlikte, Türkiye'de bölgesel alan adı vermeye yetkili olan kuruluş konumundaki ODTÜ buna sıcak bakmamaktadır. Bu nedenle bu tür bir alan adını tescil ettirmek isteyenler, genellikle ".tr" uzantılı alan adlarını kullanmak yerine, ".avukat.com", ".kitap.com" ya da ".bilisim.net" gibi gTLDs alan adlarını kullanmayı tercih etmektedir⁶⁹.

⁶⁵ Örneğin, Telvisa/Retevision Interactiva arasındaki WIPO'da görülen D2000-0235 nolu davada, esmas.com ile eresmas.com alan isimleri arasında yakın bir ilişki olmadığı yönünde karar verilmiştir.

⁶⁶ BETTINGER, s.1113.

⁶⁷ "Domain Grabbing" kavramı ve türleri hakkında detaylı bilgi için bkz., WILTSCHEK/REITBÖCK, s.801; LINKE, s.271.

⁶⁸ BOZBEL, s.3.

⁶⁹ ICANN yargılama usulü çerçevesinde de, cins ve meslek isimlerinin alan adı olarak tescili halinde (*jenerik alan adları*), bu alan adını daha önce ticarî marka, şirket unvanı vb. amaçlarla kullanan, bu ismi fiilen kullanmakta olduğunu ve bu isimle toplumda yaygın biçimde tanındığını ispatlayamadığı takdirde, alan adını tescil ettirene karşı hukukî korumadan yoksun bırakılmıştır: Bu konudaki ayrıntılı açıklamalar için bkz., SCHAFFT, s.664 vd.

3. Hak veya Haklı Menfaatler

Bazı güç olaylar, hak veya meşru menfaatler kavramının yorumlanmasını gerekli kılar. Yargılama usulünde ağırlıklı olarak, UDRP m.4(a)(ii) anlamında bir hakkın ya da haklı menfaatin oluşmuş kabul edilmesi için şu üç konuda gerekli tespit ve değerlendirmelerin yapılması gerekir:

a) Koruma Hakkının Kazanılmış Olması

UDRP m.4 anlamında bir haktan söz edilebilmesi için, kendisine ait olan bir marka adının ya da başka bir işaret üzerindeki hakkın, alan adı ile aynı veya çok benzer olduğunun ispatlanması yeterlidir. Bu talepte bulunulması, söz konusu ismin korunmasının belirli bir alanda veya bölgede kullanılıyor olmasından bağımsızdır. Sadece önceden mevcut olan yargılama usulü hakkında bilgi alınması suretiyle ismin korunması hakkının elde edilmesi, UDRP m.4(a) anlamındaki hakkın kaybedilmesine neden olur⁷⁰.

b) Jenerik İsimlerin Alan Adı Olarak Tescili

Dava sırasında yapılan itirazların çoğu, alan adlarının jenerik nitelikte olmasına dayandırılmaktadır. Birçok kurul tarafından açıklanan görüşe göre, UDRP m.4(a)(ii) anlamında alan adı sahibinin haklı ve meşru menfaatinden söz edebilmek için, tescil edilmiş bir alan adı ile ilgili olarak, uygun mal veya hizmetlerin *online* ortamda sunulması için yararlanıldığı ve gelir getirci nitelikte satış amacıyla kullanıldığının belirtilmesinin gerekli ve yeterli olacağı sonucuna varılmıştır. Yani, davacı taraf, alan adını haksız olarak üzerine tescil ettirdiğini ileri sürdüğü tarafın kötü niyetli olduğunu, bu alan adını aslında kullanmadığını ve herhangi bir haklı nedene dayanmadığını da ispatlamak zorundadır.

Örneğin, *Alman Allocation Network GmbH*⁷¹'nin açtığı davada, "*Allocation*" kelimesinin sözlük anlamı itibariyle İngilizce bir kelime olduğu ve bu kelimeyi alan adı olarak tescil ettirmenin amacının gelir kazandırıcı nitelikte satış yapmak olduğu belirtilmiştir. Böyle bir açıklama, yabancı markanın varlığından haberi olduğu ve bilinçli olarak kötü niyetle bu alan adını üzerine tescil ettirdiği ispatlanamayan alan adı sahibinin, UDRP m.4(a) anlamında haklı menfaatinin bulunduğu kabulü için yeterli bulunmuştur⁷². Yine, "*thyme.de*"⁷³, "*congierge.com*"⁷⁴, "*craftwork.com*"⁷⁵,

⁷⁰ SCHAFFT, s.665.

⁷¹ Allocation Network GmbH/Steve Gregory, WIPO Case No. D2000-0016-allocation.com.

⁷² Benzer şekilde sonuçlanan diğer bir dava için bkz., General Machine Products Company, Inc./ Prime Domains, National Arbitration File FA0001000092531- craftwork.com.

⁷³ Shirmay Retail Ltd./ CES Marketing Group, e-Resolution, Case AF-0104-thyme.com.

“datastream.com”⁷⁶, “dogs.com”⁷⁷, “countryhome.com”⁷⁸ ve “golfsocty.com”⁷⁹ gibi alan isimleri ile ilgili olarak açılmış olan bazı davalarda, kurul, alan adını tescil ettirenin alan adı ile paralel olarak yürüttüğü mal ve hizmet satışı işiyle uğraştığını ve bunu gelir getirici nitelikte kullandığını tespit ettikten sonra, alan adını tescil ettiren taraf lehine olmak üzere, açılan davayı reddetmiştir. Zira, burada davalı tarafından yapılan şey, yaptığı işi açıklayan nitelikte bir jenerik alan adını iyi niyetle seçmekten ibarettir.

Avusturya'dan *Libro AG*, haklı menfaatlerinin zarara uğratıldığından bahisle, kendi adını “*libro.com*” şeklinde alan adı olarak tescil ettiren taraf aleyhine dava açmıştır⁸⁰. Davalı taraf ise, “*libro*” kelimesinin İtalyanca ve İspanyolca'daki sözlük anlamının “*kitap*” anlamına geldiğini ileri sürerek, bu alan adının açıklayıcı nitelikte olduğunu ileri sürerek, kendisinin bu alan adı altında *online* kitapçılık faaliyetinde bulunacağını beyan etmiştir. Kurul ise, birçok mahkeme kararlarında, mutata hale gelmiş farklı hakem kurullarından verilen kararlarda ve hukukî düzenlemelerde, açıklayıcı nitelikte isimlerin alan adı olarak tescil edilebileceğini kabul etmekle beraber, bunun tek başına UDRP m.4(a)(ii) anlamında haklı menfaatin varlığının kabulü bakımından yeterli olmadığına karar vermiş ve ayrıca, alan adı sahibinin halen bu alan adını üzerinde bulundurmasında haklı bir menfaati bulunmasını aramıştır. Oysa, somut olay açısından, *online* kitapçılık faaliyetinde bulunma fikri sadece spekülâtif bir düşünceden ibaret olup, bu konuda alan adı sahibinin henüz herhangi bir teşebbüs veya hazırlığı söz konusu değildir⁸¹.

c) Düşüncenin Açıklanması Özgürlüğünün Etkisi

Düşüncenin açıklanması özgürlüğü bağlamında bazı alan adları üzerinde eleştirilerde bulunulmasının, hangi şartlar altında bir alan adı üzerindeki haklı menfaatlerin kaybına ya da zarara uğratılmasına neden olacağı ve bu

74 CRS Technology Corporation/ Condenet, Inc. National Arbitration Forum FA00020000093547-concierge.com.

75 General Machine Products Company, Inc./ Prime Domains National Arbitrations Forum FA0001000092531- craftwork.com.

76 Datastream International Limited/ Micro Management, National Arbitrations Forum Case No. FA0003000094382- datastream.com.

77 Dog.com./ Pets.com, National Arbitration Forum, Case No. 93681- dogs.com.

78 Meredith Corp./ City Home, WIPO Case No. D2000-0223- countryhome.com.

79 Sport SOft Golf, Inc. V. Sites to Behold Ltd., National Arbitration Forum Case No. FA0006000094976- golfsociety.com.

80 LIBRO AG./ Global Link Limited, WIPO Case No. D2000-0186- libro.com davası hakkında ayrıntılı bilgi için bkz., WRP 2000, s.779 vd.

81 BETTINGER,s.1113-1114.

nedence bir davaya konu edilebileceği tam olarak netlik kazanmış değildir. Örneğin, Amerikan uygulamasında, tanınmış bazı şirket isimlerinin sonuna "sucks" kelimesi ilave edilerek alınan alan isimleri hakkında (*ciscosucks.com; walmartsucks.com; walmart reallysucks.com gibi*), internet ortamında bazı eleştirilerin yapılması ve yayınlanması, Amerikan mahkemeleri tarafından markanın ihlali olarak değerlendirilmemiş; bilakis dışuncenin açıklanması özgürlüğüyle (*freedom of speech*) tamamen örtüştüğü sonucuna varılmıştır. Bu gibi problemlerle sürekli uğraşan ICANN hakem kurulları, bu konudaki hassas yaklaşımlarını ortaya koymaktadır⁸².

Sonuna "sucks" sözcüğü eklenerek kullanılan alan adlarının aktarılması için yapılan başvurular, şu ana kadar karara bağlanan olayların tamamında marka sahipleri lehine kabul edilmiştir; ancak hakem kurulu, sadece alan adının tescilinde kötü niyetin bulunması halinde bunun kabul edilemeyeceği kararına varmıştır. Genel olarak, arzu eden herkes, belirli bir şirket hakkında kendi değerlendirme ve eleştirilerini internet üzerinden yapma konusunda serbesttir. Bunu başkaları tarafından kendisine kolaylıkla ulaşılabilecek bir alan adı almak ve bu web sayfasında gerçekleştirmek yoluyla da yapabilir. Bu nedenle, tanınmış marka sahipleri, aynı veya benzer alan adının tescili suretiyle web sayfasından yapılan yayınlarda kötü niyet, rekabetten kaynaklanan öfke ya da yıpratmaya yönelik davranışların rol oynadığını ispatlama yoluna gitmektedir.

4. Kötü Niyet

Maddi hukuka ilişkin düzenlemelerin uygulanmasındaki asıl güçlük, somut olaydaki kötü niyetin UDRP m.4(b) anlamında tespit ve ispat edilmesidir. Somut olayda kötü niyetin varlığını gösteren hallerden ilk üçü, bir marka sahibinin kötü niyetli olarak engellendiği olaylara ilişkindir ve alan adı sahibinin asıl amacı marka sahibini mağdur etmek ve engellemektir. Dördüncü grup ise, internet kullanıcılarını yanıltma amacı gütmektedir ve bu yanılgıdan kendi lehine kazanç sağlamaya çalıřmaktadır⁸³.

Engelleme ya da yanıltma amacının bulunup bulunmadığı, her bir somut olay için bütün hususların kapsamlı olarak değerlendirilmesi sonucunda ortaya çıkacaktır. Bazen her bir olay için öyle ağır durumlar ortaya çıkabilir ki, tek başına kötü niyetin varlığı konusunda yeterli kabul edilebilir. Örneğin, alan adının sırf ilgili kişiye şantaj yapmak amacıyla alınması bu nitelik-

⁸² Bu konuda örneğin bkz., Directlinie Group/ Purge I.T., WIPO Case D2000-0583-directliniesucks.com; Wal-Mart Stores, Inc.? Walsucks and Walmarket Puerto Rico, WIPO Case No. D2000-0477- walmartarasucks.com.

⁸³ SCHAFFT, s.665.

tedir. Çoğunlukla kötü niyetin varlığına hükmedilmesi, bir çok farklı hususun birbiriyle karşılıklı etkileşiminin doğru algılanabilmesine bağlıdır. Farklı kurul kararlarında esas alınan kural ve düsturların karşılaştırmalı olarak açıklanmasında, daima somut olaya göre değerlendirmelerin yapılması konusunda azamî gayret gösterildiğini söylemek mümkündür. Zira, bir hareket biçiminin iyi niyetli ya da kötü niyetli olduğunu belirleyecek hususlar, bazen sadece birkaç küçük detaydan ibaret bulunmaktadır⁸⁴.

Somut olayla ilgili verilere baktığımızda, genel olarak marka sahibi tarafından alan adını üzerine tescil ettirmiş olan kişinin kötü niyetli olduğunun ispatlanmasının, kendi markasının alan adının sahibi olan kişinin bulunduğu yerde ne ölçüde tanındığına bağlı olduğunu görüyoruz. Bu noktada marka sahibinin engellenmesi niyetinin marka hakkındaki bilgilerin değiştirilerek veya başka bir alana yönlendirilerek verildiğini görüyoruz. Özellikle, hiçbir gelir getirici faaliyette bulunulmamasına rağmen, marka sahibi tarafından alınması muhtemel olan birçok alan adının kendi üzerine tescil ettirilmiş olması, kötü niyetin varlığı konusunda karine teşkil etmektedir⁸⁵.

Alan adı sahibinin bulunduğu yerde, evrensel anlamda bir koruma olmayıp, sadece belirli bir uzmanlık alanında tanınmış markaların korunması söz konusuysa, kötü niyetin ispatlanması daha da güçleşecektir. Eğer alan adının tescili anında alan adı sahibi böyle veya yakın benzerliği olan nitelikte bir markanın bulunduğunu biliyor ve buna rağmen tescil işlemini yaptırıyorsa ve bu alan adını alması konusunda kendini haklı kılacak başka bir makul nedenin varlığını da ispatlayamamışsa, keza onun kötü niyetli olduğundan söz edilebilir. Alan adı sahibi, kendi açısından söz konusu alan adını kendi üzerine tescil ettirme talebi konusunda haklı görülebilecek nedenlere sahip değilse, böyle durumlarda çoğunlukla başka birisine engel olma niyetinde olduğu yaşam tecrübelerine göre sabittir. Özellikle alan adı sahibi ile ilgili marka sahibi arasında bir rekabet yaşanıyorsa, kötü niyetin varlığı daha detaylı şekilde araştırılmalıdır. Alan adı sahibinin kendi üzerine kayıtlı herhangi bir işletmesi ya da ticarî ikametgâhı yoksa, yine bu tür bir alan adını kendi üzerine tescil ettirme konusunda iyi niyetli olduğu söylenemez. Genel hususlar açısından bir engelleme niyetinin varlığından söz etmek güçse, bu konuda aşırı abartılı yöntemlere başvurulmaması gerekir. Engelleme niyeti alan adı sahibi hakkında karar verilebilecek unsurlardan biri olsa bile, tek unsur olduğu da söylenemez⁸⁶.

---

84 SCHAFFT, s.665.

85 BETTINGER, s.1115.

86 BETTINGER, s.1115.

Markalarla ilgili olarak kötü niyetin tespiti, sadece millî ya da bölgesel anlamda korumanın sınırlandırılmış olduğu sistemlerde son derece güçtür. Özellikle alan adı sahibinin bulunduğu ülkede, alan adlarının korumadan yararlandırılmasına ilişkin hukukî düzenlemeler yapılmamışsa ya da eksikse, ispat konusu daha da zorlaşacaktır. Marka adını alan adı olarak kullanan kişi, sadece kullanma özgürlüğüne dayanabilir ve onun alan adını tescil ettirmesi konusunda hali hazırda herhangi bir korunmaya değer menfaati bulunmasa bile, eğer özel bazı durumlar ortaya çıkmazsa, başka bir etken olmaksızın kötü niyetli olarak görülemez. Eğer bir özel şahıs, ticarî nitelikte bir işletmesi olmasa ve kendisinin de herhangi bir ticarî faaliyeti olmamasına rağmen, ticarî çağrışım uyandıracak nitelikte bir alan adını kendi üzerine tescil ettirmiş olsa bile, kısa süre sonra bir ticarî faaliyette bulunacak olması veya alan adını gelir getirecek şekilde kullanması ya da lisans işleri ile ilgili faaliyette bulunacağı düşünüldüğünden yine kural olarak kötü niyetli olduğu söylenemez⁸⁷.

Böyle durumlarda alan adı sahibinin kötü niyetli olduğu, yalnızca onun alan adını tescil ettirdiği anda korunmakta olan bu marka hakkında bilgi sahibi olması ve tescilin marka sahibine rağmen yapılmış olduğunun diğer emarelerle birlikte ele alındığında anlaşılması durumunda söz konusu olabilir⁸⁸. Örneğin, alan adı sahibinin hiçbir faaliyette bulunmamasına rağmen alan adını elinde tutması ve ilerisi için de herhangi bir projesinin bulunmaması ve elinde tuttuğu alan adını ilgili marka sahibine satmaya çalışması, onun kötü niyetli olduğuna ilişkin açık emarelerdir. Yine alan adı sahibi, sadece bu alan adını değil, aslında ilgili alanlarda hiçbir ticarî faaliyeti olmamasına rağmen çok sayıda alan adını üzerine tescil ettirmişse, onun kötü niyetli olduğundan söz edilir.

Eğer alan adı sahibinin tescil ettirdiği alan adı, aynı zamanda açıklayıcı nitelikte ise, bunun ileri sürülmesi, kural olarak kötü niyetin olmadığını ispatı bakımından önem arz eder. Bir çok kurulun görüşüne göre de, alan isimlerinin açıklayıcı nitelikte olması, onun birilerini engelleyici nitelikte olduğu iddiasını ortadan kaldırır. Zira, kurulların çoğunun görüşüne göre, açıklayıcı alan adları, bu siteler vasıtasıyla yapılan faaliyetlerin ve kurulan hukukî ilişkilerin daha sonra icra edilebilmesi, tanınabilmesi ve daha sonra

---

⁸⁷ BETTINGER, s.1115; SCHAFFT, s.665.

⁸⁸ Bu konuda örnek olarak bkz.. Infospace.com./ Infospace Technology Co. Ltd., WIPO Case No. D2000-0074- microinfospace.com.

söz konusu olabilecek muhtemel itirazların önlenmesi bakımından gerekli ve önemlidir⁸⁹.

Ancak, açıklayıcı alan adını tescil ettiren, onun bu alan adını plânlı bir şekilde aldığı ve gerektiğinde bu gerekçeye dayanabilmek amacıyla, özellikle bu alan adının seçildiğinin ispatlanması halinde, artık bu gerekçe dayanak olarak kabul edilemez. Örneğin, kurul ".*tonsil.com*" davasında böyle bir anlayışa ulaşılmıştı. Önceleri çok mübalağalı ve sivri bulunan ve kesinlikle olaya ilişkin olarak esas alınması söz konusu olmayan, ".*tonsil.com*" alan adının çocuk hastalıkları konusunda bilgi vermek amacıyla alındığı yolundaki esaslı iddialar, bu konudaki emarelere bakıldığında inanılır olmaktan uzak şekilde değerlendirildi ve talep edilen aktarım isteği aykırı bulunamadı⁹⁰.

IV. SONUÇ

UDRP Kuralları'nın yürürlüğe girmesinden sonra, bu kurallar çerçevesinde yürütülen davalarda görüldüğü gibi, alan adı ile ilgili uyumsuzluklarda alternatif çözüm yollarına gidilmesi eğilimi biraz beklenmedik şekilde ortaya çıkmıştır. Özellikle uluslararası uyumsuzluklarda, marka sahiplerinin alan adını kötü niyetli olarak tescil ettiren kişi aleyhine markanın korunmasına ya da haksız fiil sorumluluğuna dayanması, yabancı mahkeme kararlarının tanınması ve tenfizindeki güçlükler nedeniyle, bütün Dünya'da adeta alan adı korsanlığının çoğalmasını tetikler nitelikte sonuçsuz kalmıştır. Zira, devlet mahkemelerinden bu konuda verilen kararlar, söz konusu güçlükler nedeniyle, çoğunlukla kağıt üstünde kalmaktan daha öteye gitmemiştir. *Uniform Domain Name Dispute Policy* (UDRP) ile marka sahiplerinin korsan marka ve alan adı kullananlar karşısında, önemli bir savunma mekanizmasına sahip olduklarını söylemek mümkündür. Bu mekanizma, hem uluslararası hem de millî sınırlar içinde alan adının haksız ve kötü niyetli olarak tescili; bir başka deyişle, alan adı korsanlığı hallerinde, devlet yargısına alternatif bir uyumsuzluk çözme metodu olarak kullanılabilir.

Türkiye'de ODTÜ bünyesinde bulunan bir bölüm tarafından tahsis edilen bölgesel alan adları konusunda, gösterilen titizlikle bağlantılı olarak, mahkemelere intikal etmiş fazla sayıda uyumsuzluğun bulunduğu söz

---

⁸⁹ Açıklayıcı alan adları ile gördükleri hukukî yaklaşım hakkında ayrıntılı bilgi için bkz., yukarıda "*allocation.com*", "*libro.com*", "*thyme.de*", "*comingattractions.com*", "*concierge.com*", "*craftwork.com*", "*datastream.com*", "*dogs.com*", "*countryhome.com*", "*golfsociety.com*" alan isimleri ile ilgili belirttiğimiz WIPO kararları. Bu davalarda, açıklayıcı alan adı olmaları dolayısıyla, davacıların kötü niyet iddiası reddedilmiştir.

⁹⁰ *Süd-Chemie AG./ tonsil.com*, WIPO Case No. D2000-0376. Kararın ayrıntıları için bkz., WRP 2000, s.1182, tonsil.com.

etmek mümkün değildir. Bu konuda, yerleşik hale gelmiş mahkeme içtihatları henüz oluşmamıştır. Ancak, uyuşmazlığın olmadığı, her şeyin yolunda gittiği anlamına da gelmemelidir. Zira, “.tr” uzantılı alan adı almanın güçlüğü nedeniyle, “Domain Grabbing” önlenmesine karşılık, Türkiye’de de alan adları daha çok üst düzey (gTLDs) nitelikli olarak alınmaktadır. Bu tür alan adlarına ilişkin uyuşmazlıkların çözümü konusunda, ICANN tarafından yetkili kılınan kuruluşlar yetkili kılındığına ve UDRP Kuralları ile yetkili kuruluşlarca belirlenen ek kurallar uygulanacağına göre, bölgesel alan adları ile ilgili olarak da ya bu kurum ve kuralların aynen kabul edilmesi ya da benzer yargılama usulüne ilişkin kuralların düzenlenmesi gerekir.

Bu çerçevede, Türkiye’de bölgesel alan adlarının kullanımının kolaylaştırılarak teşvik edilmesi, çıkabilecek uyuşmazlıkların hızla çözüme kavuşturulması amacıyla da, ICANN tarafından yetkili kılınan kuruluşlara yetki tanınması tercih edilmediği takdirde, alan adı uyuşmazlıklarının mahkemelelerin yetkisinden çıkarılarak, alan adı tahsisine yetkili kuruluş bünyesinde oluşturulacak hakem kurulları eliyle giderilmesinde yarar bulunmaktadır.

Ayrıca, Türkiye içindeki bölgesel alan adı uyuşmazlıklarında uygulanacak kuralların, açık ve münferit olarak düzenlenmesi ve bu düzenlemelerin, 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında KHK ile UDRP ve WIPO Kuralları gibi uluslararası düzenlemelerin de göz önünde bulundurularak yapılması gerektiğini düşünmekteyim.